

**FINANS
DANMARK**

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-
v1

Kontakt Christian Heebøll Hammer

Hvor hårdt rammer de stigende priser danske familiers økonomi?

Familier, der varmer deres boliger op med gas, står til en betydelig merregning for varme det kommende år, hvis gaspriserne fortsætter deres himmelflugt. Det gælder særligt familier i store, ældre og relativt dårligt isolerede huse, der i værste fald risikerer en merregning ved uændret forbrug på over 5.000 kroner om måneden. Det er dog de færreste, der risikerer så store ekstra varmeregninger. Hvis Rusland lukker helt for gassen til EU, er det omkring hver ottende familie, der risikerer en merregning i 2.500-5.000 kroner om måneden ved uændret opvarmning, mens 2 procent risikerer en merregning på over 5.000 kroner om måneden. De store merregninger rammer især mere velhavende familier i Nordsjælland og ved Køge bugt, hvor langt de fleste familier i udgangspunktet synes at have plads i økonomien til at håndtere dem.

Oven i de stigende gaspriser bliver familierne også ramt af højere priser i butikkerne samt stigende priser på benzin og el til andet end opvarmning. Her er merregningerne typisk ikke nær så store som varmeregningerne for familier med gasfyr – til gengæld rammer disse prisstigninger alle danske familier. På disse poster risikerer flertallet af familier merregninger i størrelsesordenen 700 kr. til 2.700 kroner om måneden alt afhængigt af familiesammensætning, pendling mv.

De fleste danske familier er godt rustet imod de stigende priser. Det er knap 4 procent af alle danske familier og knap 8 procent af alle familier med dyre opvarmningstyper, der risikerer at få svært ved at få deres månedlige økonomi til at hænge sammen som følge af de stigende priser. De fleste danskere har samtidig ret store opsparinger at trække på. Tager man højde for opsparingen, er det omkring 1 procent af alle danske familier og 2,5 procent af alle familier med dyre opvarmningstyper, som risikerer at løbe tør for midler (opsparing) og ende i egentlige betalingsproblemer inden for et år.

De stigende energi- og fødevarerpriser har fyldt meget i de seneste måneder – både i medierne og i mange danske hjem. Udviklingen spidsede til, da Rusland lukkede ned for gasforsyningen til Danmark og flere andre lande i maj, og senest da Rusland også skruede kraftigt ned for gasforsyningen til Tyskland og andre store EU-lande, som ellers har valgt at betale for gassen under den nye ordning, russiske Gazprom har krævet.

I denne analyse ser vi i den første del nærmere på, hvor store merregninger til opvarmning af boligen forskellige grupper af danskere kan forvente som følge af de højere priser på gas og andre energiformer.¹

I analysens anden del ser vi på, hvordan stigende priser på benzin, fødevarer og andre varer og tjenester rammer de danske familier. Endelig lægger vi disse merudgifter sammen med de ekstra varmeudgifter og holder den samlede merregning for familien op mod dens økonomi og opsparing for at se, hvor mange danske familier der risikerer at komme i betalingsproblemer på grund af de stigende priser.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-
v1

1. De stigende gasprisers effekt på danske familier

Fra at ligge relativt stabilt omkring 6-7 kroner pr. kubikmeter i 2019 og 2020 begyndte gaspriserne inkl. afgifter til danske husholdninger at stige kraftigt fra efteråret 2021 som følge af den stigende vareefterspørgsel og genåbningen efter coronakrisen, jf. den grønne kurve i figur 1.² I slutningen af 2021 nåede gasprisen inkl. afgifter 15 kroner pr. kubikmeter. Det trak gennemsnitsprisen for året op på næsten 10 kroner pr. kubikmeter, svarende til en stigning siden 2020 på knap 50 procent.

I begyndelsen af 2022 faldt gasprisen kortvarigt, men siden Rusland indledte krigen i Ukraine, er gaspriserne steget endnu mere og med store udsving fra uge til uge.³ I enkelte uger er gasprisen nået knap 25 kroner pr. kubikmeter, mens de gennemsnitlige priser pr. måned er steget til lidt under 20 kroner pr. kubikmeter. Gennemsnittet for året frem til og med juni ligger på lidt over 17 kroner pr. kubikmeter, hvilket er en prisstigning på knap 150 procent siden 2020.

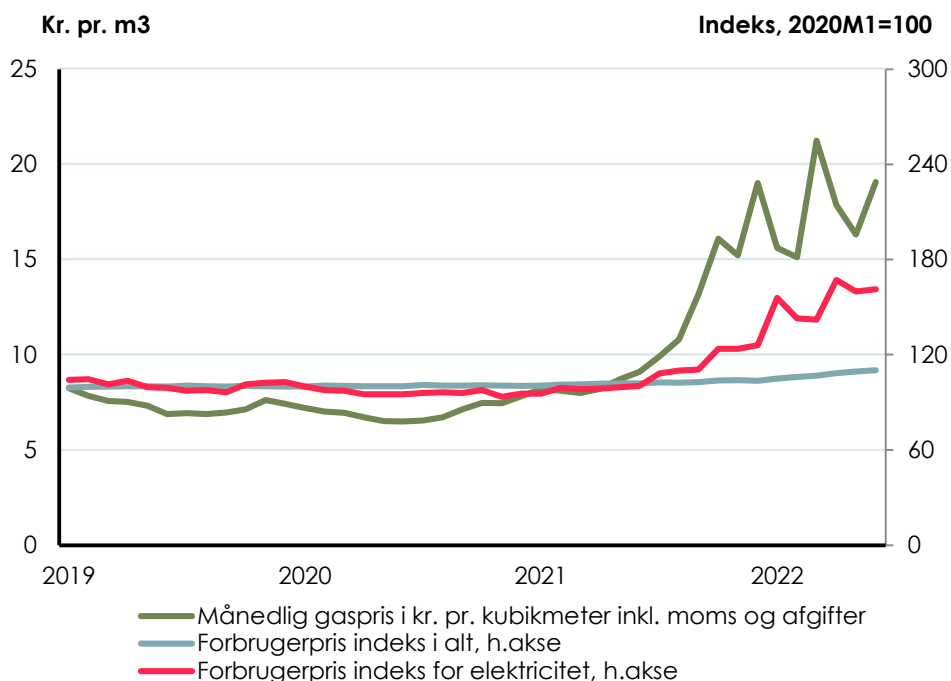
¹ Analysen anvender samme registerdatamodel for danske husholdningers rådighedsbeløb, som anvendt i Finans Danmarks tidligere analyse fra begyndelsen af coronakrisen: [Danske familier står godt rustet mod ledighed under corona-krisen](#), april 2020

² Jf. [Et historisk år: Energipriserne nåede usete højder i 2021 - DI Energi \(danskindustri.dk\)](#).

³ Siden krisens begyndelse har vi set kraftige europæiske sanktioner mod Rusland, og et europæisk ønske om, at gøre sig uafhængig af russisk gas hurtigst muligt. Derudover lukkede Rusland for gassen til Polen og Bulgarien den 27. april 2022 samt Danmark (Ørsted) den 1. juni. Sammen med en væsentlig reduktion i gasleverancerne til andre EU-lande har dette medført stor usikkerhed om den fremtidige gasforsyning.

Figur 1. Udviklingen i de månedlige gas-, el- og forbrugerpriser

Note: Gaspriserne er inkl. afgifter, distribution og moms.

Kilde: Andelenergi.dk, Danmarks Statistik og egne beregninger

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Priserne på olie, benzin og diesel er også steget mærkbart, ligesom de højere gaspriser har været en medvirkende årsag til, at prisen el ligeledes er steget betydeligt, jf. den røde kurve i figur 1. Sammenlignet med begyndelsen af 2020 ligger elpriserne til forbrugere i juni 2022 godt 60 procent højere. I de seneste måneder er priserne på fødevarer og andre forbrugsvarer også steget, bl.a. som følge af de højere energipriser. Hvor inflationen – opgjort ved den årlige stigningstakt i forbrugerpriserne – i de seneste år har ligget omkring 1 procent, er den i de seneste måneder steget til et niveau i lejet 5 til 8 procent, og i den seneste opgørelse fra juni steg prisstigningstakten igen, så priserne var 8,2 procent højere end i samme måned sidste år.

Givet de store prisudsving og den usikkerhed, vi oplever i verdensøkonomien i øjeblikket, er det svært at give håndfaste bud på, hvordan priserne vil udvikle sig i den kommende tid.

Forskellige institutioner har dog opstillet scenarier for, hvordan gaspriser og inflationen i øvrigt kan tænkes at udvikle sig i resten af 2022. Bl.a. offentliggjorde Nationalbanken i marts to scenarier, hvor gasprisen til husholdninger i deres hovedscenarie ender omkring 20 kroner pr. kubikmeter i 2022 som helhed.⁴ De opstillede dog også et risikoscenarie, hvor Ruslands gas- og olieeksport til EU lukkes

⁴ I omregning fra Nationalbankens skøn i euro pr. MWh antager vi, at 1 kubikmeter gas indeholder 11 kWh energi. Derudover har vi tillagt afgifter, distribution og moms, jf. boks 2.

ned, hvilket ifølge deres skøn – tillagt afgifter, distribution og moms – giver en gennemsnitspris for husholdningerne i 2022 på godt 26 kroner pr. kubikmeter gas. Nationalbankens scenarier indeholdt også skøn for elprisen, der ligeledes ventes at stige betragteligt – dog langt fra lige så meget som gaspriserne.⁵ Samtidig vurderer de, at inflationen i 2022 kan ende et sted mellem 5 og 9 procent, med de 5 procent som hovedscenariet.⁶

Med udgangspunkt i disse scenarier fra Nationalbanken opstiller vi et *hårdt* og et *mildt* scenarie for udviklingen i priserne i det kommende år. De to scenarier giver således bud på de gennemsnitlige niveauer for prisen på gas, el og andre forbrugerpriser i de 12 måneder fra medio 2022 til medio 2023, som dermed dækker hele den kommende fyringssæson, jf. tabel 1 nedenfor. Mens det hårde scenarie altså afspejler en situation, hvor der bliver lukket helt for gasforsyningen fra Rusland til EU og den gennemsnitlige gaspris over det kommende år stiger med yderligere 35 procent, indebærer det milde scenarie en væsentlig afspænding over de kommende måneder så gasprisen forbliver omtrent på det niveau, vi oplever i øjeblikket.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Tabel 1. Udvikling i forskellige priser, inkl. mulige scenarier for resten 2022

	2020	2021	2022/23	
			Mildt scenarie	Hårdt scenarie
Gaspriser, kr./m ³	6,5	9,5	20,1	26,2
Stigning i gaspris siden 2020, pct.		47,2	212,1	306,8
Stigning i elpriser siden 2020, pct.		12,1	58,0	91,3
Stigning i forbrugerpriser i alt, pct. år-år		1,9	4,8	8,0
Stigning i forbrugerpriser siden 2020, pct.		1,9	9,3	13,4
Stigning i forbrugerpriser ekskl. gas/el, pct. år-år*		1,4	3,6	6,5
Stigning i forbrugerpriser ekskl. gas/el siden 2020, pct.		1,4	7,0	9,6

Note: Scenarierne for 2022/23 dækker 12 måneders-perioden fra juli 2022 til juni 2023 og er i tråd med Nationalbankens scenarier og skøn for 2022. For kalenderåret 2022 og 2023 har vi også forsøgt at følge Nationalbankens scenarier for inflation fra marts. Givet den udvikling vi har set siden marts, har vi dog set det nødvendigt at hæve inflationsforventningerne lidt, særligt i det milde scenarie, hvor det i dag er svært at forestille sig, at inflationen for hele 2022 ikke bliver højere end 4,9 procent. Alle energipriserne er opgjort, som de opleves af husholdninger – dvs. inkl. diverse afgifter, distributionsomkostninger og moms. Kilde: Nationalbanken, Udsigter for dansk økonomi marts 2022; Energistyrelsen samt egne beregninger og antagelser (jf. boks 2).

I lyset af udviklingen siden marts, hvor Rusland har lukket helt eller delvist for gasen til flere EU-lande, synes det stadig mere sandsynligt, at udfaldet vil blive

⁵ Jf. Nationalbanken, [Udsigter for dansk økonomi](#), marts 2022.

⁶ I foråret vurderede EU-Kommissionen, at inflationen i euroområdet vil ende på ca. 6 procent, jf. EU-Kommissionen, [European Economic Forecast Spring 2022](#), maj 2022. Siden har de signaleret, at de vil opjustere deres inflationsskøn i sommer-prognosen.

nærmere det hårde end det milde scenarie. I denne analyse har vi derfor primært fokus på det hårde scenarie, der altså forudsætter, at gaspriserne vil stige yderligere i de kommende måneder.

De stigende energipriser kan medføre store ekstraregninger for nogle familier

I denne del af analysen vil vi især have fokus på familier, hvis bolig er opvarmet med gas og andre dyre opvarmningsformer. Det gælder omkring 400.000 danske boliger (15 procent), der er opvarmet med naturgas, ca. 170.000 (6 procent), der er opvarmet med olie, og 115.000 (4 procent), der har elvarme, jf. tabel 2. Samlet set er det således omkring hver fjerde familie i Danmark, der er særligt udsat for høje og stigende priser på opvarmning i øjeblikket. I kraft af de stigende elpriser er prisen på opvarmning fra varmepumper (inkl. jordvarme) også steget en del, målt i procent. Her er prisen på opvarmning dog så relativt billig, at prisstigningerne i kroner og øre er betydeligt lavere (uddybet nedenfor).

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-
v1

Tabel 2: Danske huse efter opvarmningstype, primo 2022

Opvarmningstype	Antal boliger, 1.000	Andel af boliger, pct.
Fjernvarme	1844	66
Centralvarme med naturgas	412	15
Centralvarme med oliefyr	171	6
Varmepumpe	132	5
El-ovne eller el-paneler	115	4
Centralvarme, ikke olie/gas	88	3
Øvrig	18	1

Kilde: Statistikbanken.

Blandt familier med dyre opvarmningstyper er der relativt store forskelle på, hvor hårdt de bliver ramt af stigende energipriser. Det afhænger ikke mindst af boligens størrelse og energimæssige stand. Store, ældre og mindre velisolerede boliger bruger typisk langt mere energi på opvarmning end mindre og nyere huse.

Med udgangspunkt i estimater for boligernes gennemsnitlige årlige aconto energiforbrug afhængigt af diverse karakteristika finder vi, at familier, der bor i nybyggede huse på 100-150 kvadratmeter opvarmet med gas, risikerer en ekstra regning for opvarmning over det kommende år på hvad der svarer til 1.500-2.000 kroner om måneden, når vi sammenligner med 2020 (hårdt scenario), jf. figur 2.⁷ Samtidig kan ekstraregningen for typiske store, ældre huse ende på 3.800-6.000 kroner om måneden alt afhængigt af den specifikke boligstørrelse samt om de er efterisolerede eller ej.

⁷ Her har vi taget udgangspunkt i forskellige gasudbydere's skøn for aconto varme forbrug pr. kvm. for forskellige typer af boliger, jf. kilder i figur 2.

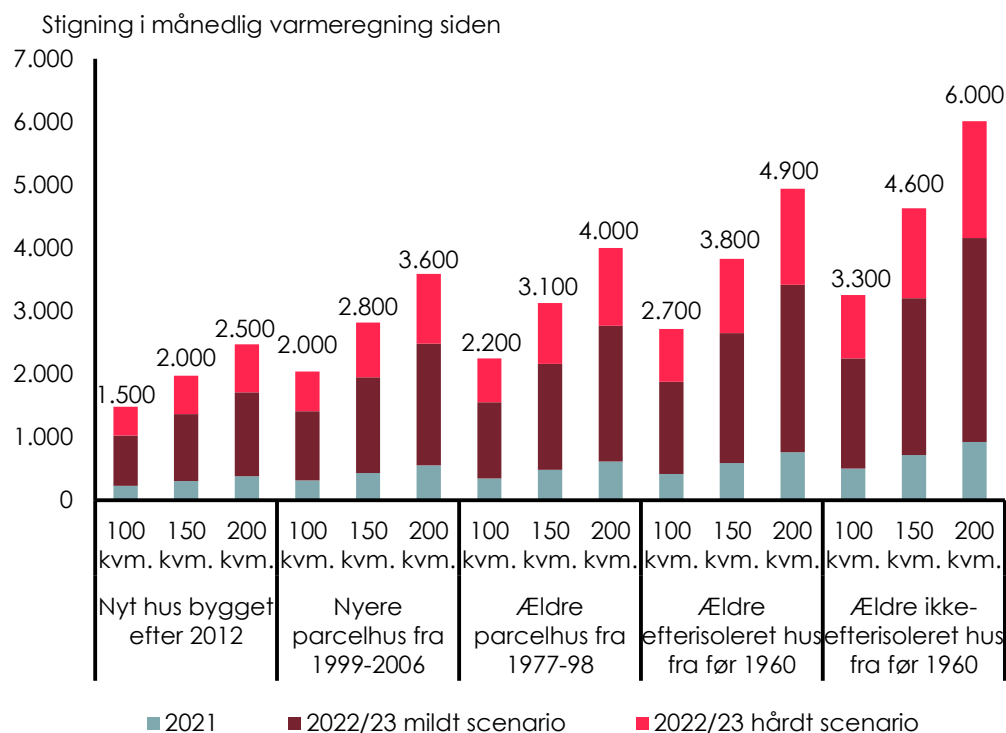
Beregningerne forudsætter, at gaspriserne over et år ligger på de niveauer, scenarierne tilsiger. De bør således ses som skøn for hvor store varmeregningerne kan blive over det kommende år, hvor vintermånederne 2022/23 særligt kan blive dyre. En del af stigninger skyldes i øvrigt, at priserne allerede er steget mærkbart i løbet af 2021, og der tages hverken højde for sekundære varmekilder eller at mange danske husholdninger vil spare på gassen eller helt skifte opvarmnings-type, når gaspriserne stiger.

Faktisk viser en ny spørgeundersøgelse fra Finans Danmarks, at op mod to ud af fem danskere allerede har forsøgt at spare på varmen som følge af de stigende priser på opvarmning, mens tal for den faktiske udvikling viser, at forbruget af gas i Danmark har været betydeligt lavere i 2022 sammenlignet med tidligere år, jf. figur 3. I øvrigt forudsætter beregningerne, at ældre huse i bedste fald er moderat efterisolerede – hvor nogle ældre huse i dag faktisk har været igennem en gennemgribende modernisering og isolering.⁸

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Figur 2. Ekstra varmeregning pr. måned sammenlignet med 2020 for forskellige boligtyper og størrelser

Note: Beregningerne forudsætter, at gennemsnitspriserne på gasforbruget over et helt år ligger på de niveauer, scenarierne tilsiger. Skønnet forbrug til opvarmning inkluderer vand til bad mv. til en familie på fire personer. Beregningerne forudsætter et uændret varmeforbrug, jf. detaljer i boks 1.

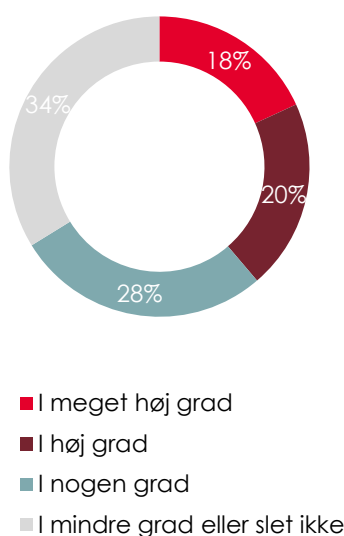
Kilde: Egne beregninger pba. data for aconto varmeforbrug pr. kvm. for forskellige typer af boliger fra Andel Energi, OK-gas, boligvarme.nu samt grænserne for danske boligenergimærker.

⁸ Jf. Jyske Realkredit, [Top 15% energy-efficient buildings under the EU taxonomy](#), februar 2022.

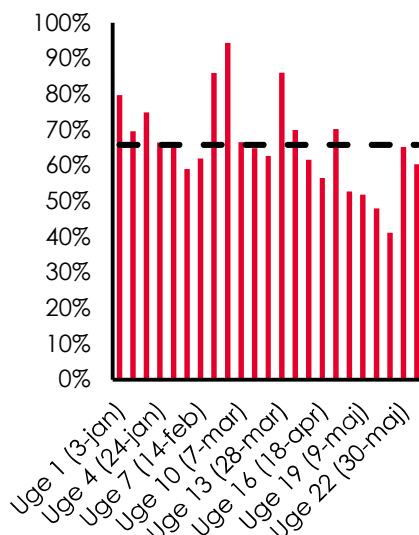

Figur 3. Klare tegn på, at danskerne allerede forsøger at spare på gassen

Svar til spørgsmålet; "har du gjort tiltag Gasforbrug i Danmark i 2022 set i forhold til gns. for 2019-21
for at spare på varmen?" hold til gns. for 2019-21

Andel af gns. forbrug i 2019-21

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-
v1

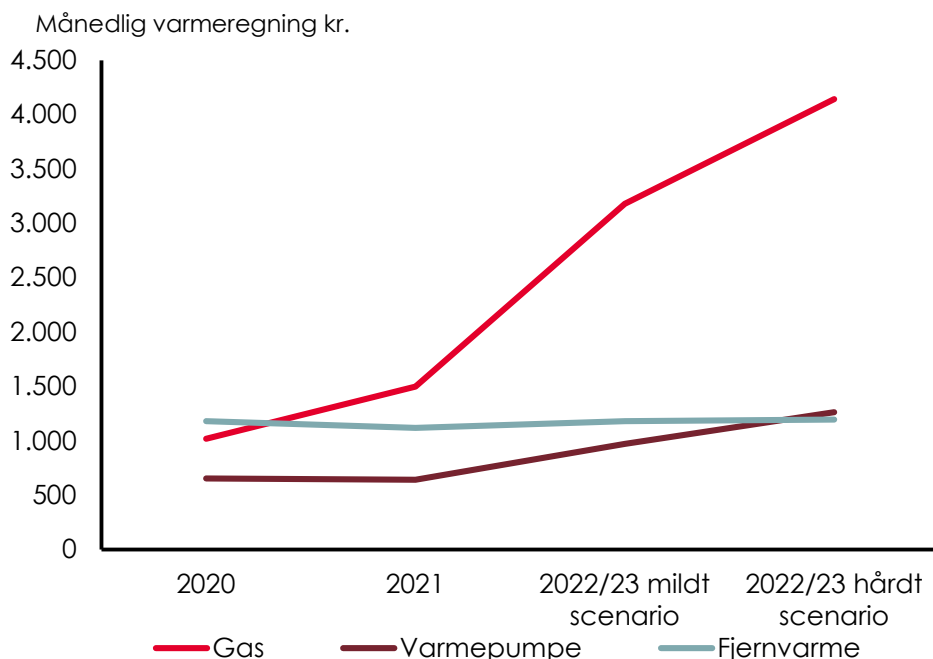
Note: I figuren til venstre er udeladt svar fra personer (lidt over 2 procent), hvor respondenterne svarer, at spørgsmålet ikke er relevant.

Kilder: Epinion-undersøgelse fra 2022-k2 samt Statistikbanken

Til sammenligning har vi også regnet på, hvordan de stigende energipriser kan forventes at ramme familier med andre opvarmningstyper såsom fjernvarme og varmepumper. Tager vi udgangspunkt i et typisk ældre parcelhus på 150 kvm., indikerer vores beregninger, at prisen for opvarmning med gas over det kommende år kan blive 3-4 gange højere end med fjernvarme eller varmepumpe (i det hårde scenario) – til trods for, at prisen på opvarmning med varmepumpe også er steget en del siden 2020, jf. figur 4.

Figur 4. Pris for opvarmning af et ældre parcelhus på 150 kvm. for forskellige varmekilder

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Note: Beregningerne forudsætter, at gennemsnitspriserne på gasforbruget over et helt år, ligger på de niveauer, scenarierne tilsiger. Skønnet forbrug til opvarmning inkluderer vand til bad mv. til en familie på fire personer. Beregningerne forudsætter et uændret varmeforbrug, jf. detaljer i boks 1.

Kilde: Egne beregninger pba. data for aconto varmeforbrug pr. kvm. for forskellige typer af boliger fra bl.a. boligvarme.nu samt elpriser og fjernvarmepriser fra forsyningstilsynet.dk og forbrugerprisindexet.

Relativt få danske familier risikerer meget store merregninger

Vores beregninger på baggrund af registerdata viser, at det trods alt er en relativt lille andel af alle danske familier, der risikerer store merregninger i det hårde scenarie, jf. figur 5. Vi finder således, at næsten syv ud af ti familier med dyre opvarmningsform (gas, olie eller ren el) står til en merregning i spændet mellem 1.000 og 3.500 kroner om måneden. Kun knap hver tiende risikerer en merregning på over 5.000 kroner om måneden. Blandt familier med andre opvarmningsformer ender stort set alle med en ekstraregning på under 1.000 kroner om måneden i det hårde scenarie.

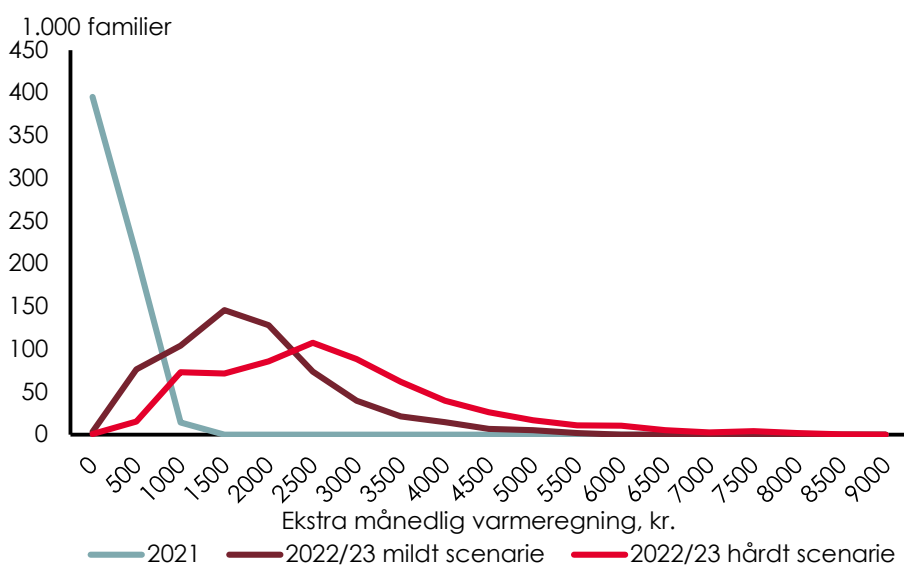
Ud af alle danske familier er det dermed kun knap hver tiende, der risikerer en merregning mellem 1.000 og 2.500 kroner om måneden, mens 15 pct. risikerer en merregning på 2.500-5.000 kroner og 2 procent risikerer en merregning på over 5.000 kroner om måneden, jf. tabel 3.

Som beskrevet ovenfor skal vi dog fortsat tage det forbehold, at beregningerne ikke tager højde, at nogle huse har gennemgået en gennemgribende efterisolering, og at mange familier allerede er begyndt at spare på varmen eller overvejer at skifte opvarmningstype. I øvrig antages det i beregningerne, at alle huse

med dyre opvarmningsformer – gas, olie og ren el – får merregninger svarende til, at de er opvarmet med gas. De beregnede merregninger skal derfor ses som et overkantskøn, forudsat at priserne udvikler sig som givet i de to scenarier.

Figur 5. Antal danske familier opdelt på forventet ekstra regning til opvarmning

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Note: Antal familier med gasfyr, oliefyr og ren elvarme, der over det kommende år risikerer en ekstra varmeregning af en given størrelse sammenlignet med 2020. Familier med andre opvarmningsformer indgår ikke. Figuren er lavet ud fra samme forudsætninger som i figur 2, jf. denne. I øvrigt ses der bort fra, at familier sparer på varmekonsum, jf. detaljer i boks 1.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Vi ser en tendens til, at de stigende energipriser i højere grad rammer lønmodtagerpar end andre typer af familier – f.eks. studerende og pensionister, jf. tabel 3, kolonnerne i midten. Blandt lønmodtagerfamilier er det især dem med arbejde på højt niveau, der oftere er udsat for store ekstraregninger for varme, målt i kroner og øre. Disse tendenser afspejler ikke mindst, at lønmodtagere oftere bor i huse end, hvad der er tilfældet for f.eks. studerende. Derudover er der en tendens til, at lønmodtagere med arbejde på højt niveau oftere bor i relativt store huse.

De store merregninger ses naturligt nok især i områder, hvor husene typisk er opvarmet med gas. Det gælder ikke mindst Dragør, Lejre, flere kommuner ved Køge bugt og i Nordsjælland, jf. figur 6.⁹ Boligernes størrelse og energimæssige stand spiller dog også ind i forhold til prisen på opvarmning.

⁹ De kommuner, hvor flest familier risikerer store ekstraregninger, matcher netop de kommuner, hvor mange boliger er opvarmet med dyre opvarmningstyper. I top-10, hvor fleste boliger i kommunen har dyre opvarmningstyper ligger; 1. Dragør, 2. Holbæk, 3. Stavn, 4. Allerød, 5. Køge, 6. Egedal, 7. Lejre, 8. Rudersdal, 9. Sorø, 10. Greve.

Tabel 3: Andel af danske familier, der risikerer en ekstra varmeregning af given størrelse i det hårde scenarie

Andele, pct.	0-1.000 kr.	1.000-2.500 kr.	2.500-5.000 kr.	Over 5.000 kr.
Alle danske familier	76	9	13	2
Normale lønmodtagere, par	70	6	20	3
Lønmodtagere på højt niveau, par	70	5	21	4
Pensionister, par	70	11	18	2
Studerende, par	80	6	12	2
Enlige	81	11	7	1
Familier med dyre opvarmningstyper	3	37	52	8
Familier med øvrige varmekilder	99	1	-	-

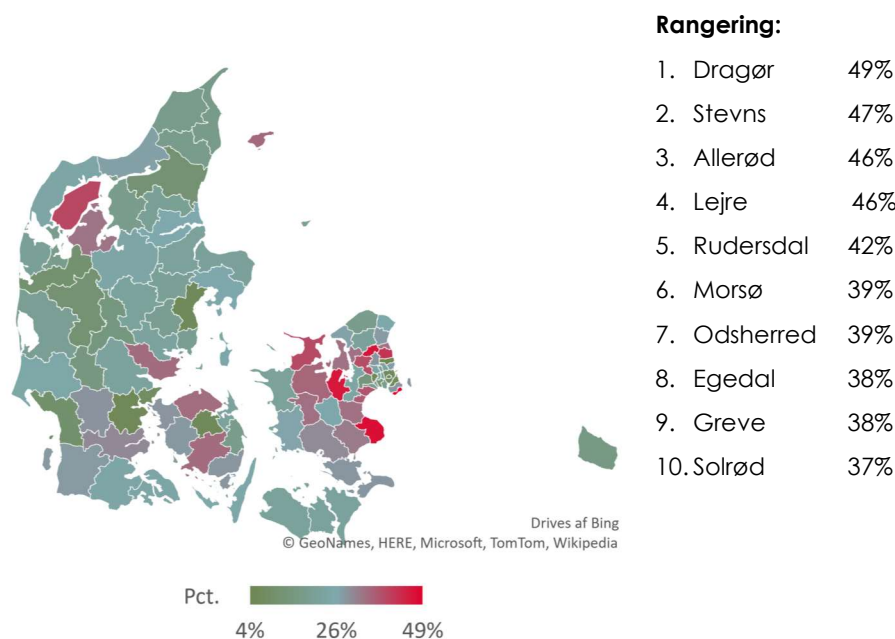
Note: Tabellen viser andel af danske familier i forskellige kategorier, der risikerer en given ekstra varmeregning over det kommende år sammenlignet med 2020 i det hårde scenarie. Andelen inkluderer (i modsætning til figur 5) alle danske familier uanset opvarmingskilde. Normale lønmodtagere, par indeholder familier, hvor begge er lønmodtagere. Pensionister, par indeholder familier hvor begge er pensionerede. Studenter, par indeholder familier hvor enten den ene eller begge er studerende. Beregningerne følger i øvrigt samme forudsætninger som angivet i figur 2, jf. detaljer i boks 1. Samme beregninger for det milde scenarie findes i boks 3.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Figur 6. Antal danske familier, der risikerer en ekstra månedlig varmeregning på mere end 2.500 kroner, opdelt pr. kommune

Note: Figuren viser andelen af danske familier pr. kommune, der risikerer en ekstra varmeregning over det kommende år sammenlignet med 2020 på mere end 2.500 kr. i det hårde scenarie. Se nærmere detaljer i boks 1.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Ser vi derimod på merregning for opvarmning relativt til indkomst – som en indikation på, hvor meget merregningerne potentielt fylder i familierne månedlige budget – tegner der sig et noget andet billede. Her er det særligt enlige og til dels pensionister, der risikerer store merregninger på 10 procent eller mere af deres disponible indkomster, mens lønmodtager er mindre udsatte, jf. tabel 4. Beregningerne viser samtidig, at knap ni ud af ti danske familier står til en merregning på mindre end 10 procent af deres disponible indkomst.

Landkortet over de mest udsatte kommuner ændrer sig også mærkbart, når vi ser på merregninger relativt til indkomst, jf. figur 7. Herved falder de relativt velhævende kommuner i Nordsjælland og ved Køge bugt ud af top ti over de mest udsatte kommuner. Derimod er kommunerne Stevns, Odsherred, Lejre og Morsø fortsat på listen, jf. kommunerne, der forbliver i top-10, markeret med fed i figur 7 til højre.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Tabel 4: Andel af danske familier, der risikerer en ekstra varmeregning relativt til deres indkomst i det hårde scenarie

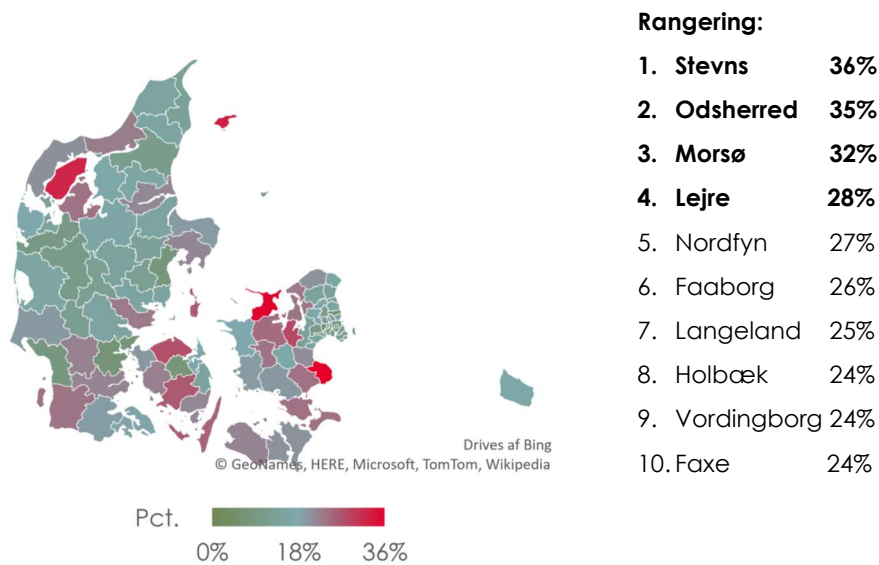
Andele, pct.	0-5 pct. af indkomst	5-10 pct. af indkomst	10-20 pct. af indkomst	Over 20 pct. af indkomst
Alle danske familier	77	11	6	7
Normale Lønmodtagere, par	79	15	2	3
Lønmodtagere på højt niveau, par	85	10	1	4
Pensionister, par	69	15	10	1
Studerende, par	82	11	2	5
Enlige	76	8	6	9
Familier med dyre opvarmningstyper	23	46	24	7
Familier med øvrige varmekilder	93	0	0	7

Note: Tabellen viser andelen af danske familier i forskellige kategorier, der risikerer en given ekstra varmeregning over det kommende år sammenlignet med 2020 i det hårde scenarie. Her måles merregningen relativt til familiernes samlede disponible indkomst. Normale lønmodtagere, par indeholder familier, hvor begge er lønmodtagere. Pensionister, par indeholder familier hvor begge er pensionerede. Studenter, par indeholder familier hvor enten den ene eller begge er studerende. Beregningerne følger i øvrigt samme forudsætninger som angivet i figur 2, jf. detaljer i boks 1. Samme beregninger for det milde scenarie findes i boks 3.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Figur 7. Antal danske familier, der risikerer en ekstra månedlig varmeregning på mere end 10 procent af deres disponible indkomst, opdelt pr. kommune

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Note: Figuren viser andelen af danske familier pr. kommune, der risikerer en ekstra varmeregning over det kommende år sammenlignet med 2020 på mere end 10 procent af familiens samlede disponible indkomst i det hårde scenarie. De kommuner, der også lå i top ti over de mest udsatte kommuner, når merregningerne måles i kroner og øre (jf. figur 6), er markeret med **fed**. Små ø-kommuner er udeladt af rangeringen til højre.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

2. Effekten af stigende el-, benzin- og fødevarerpriser mv. på danske familier

I modsætning til stigende gaspriser er prisstigningerne på fødevarer og el til andet end opvarmning noget, alle danske familier har mærket og mærker i øjeblikket. Mange danske familier med bil har også kunne mærke, at prisen på benzin og diesel er steget betydeligt – det gælder ikke mindst familier, der pendler. I denne del af analysen begynder vi med at se nærmere på de danske familiers skønnede merudgifter som følge af disse prisstigninger under de samme to scenarier for det kommende år som i del 1 ovenfor (se også tabel 1 i del 1 ovenfor samt boks 2).

Ud over familiers energibesparende tiltag som køb af lavenergi-apparater, sparepærer mv., afhænger elforbrug til andet end opvarmning typisk af boligstørrelse samt antal voksne og børn i familien. For en enlig i en mindre lejlighed vurderes de stigende elpriser i det hårde scenarie at medføre en ekstraregning på knap 200 kroner om måneden, mens de for en familie på fire i et større hus kan medføre en ekstraregning på knap 800 kroner om måneden, jf. figur 8 øverst.¹⁰

Lidt større merudgifter kan forventes i forbindelse med familiernes øvrige forbrug inkl. mad, tøj og fornøjelser, hvor parfamilier med børn kan opleve merudgifter som følge af den høje forbrugerprisinflation på over 1.000 kr. om måneden, når vi sammenligner med 2020, jf. figur 8 midterst.

De stigende benzin- og dieselpriiser rammer selvsagt kun familier med bil. For en familie med bil, der ikke pendler til og fra job, men i øvrigt har et normalt kørselsbehov, skønnes prisstigningerne i det hårde scenarie at medføre en ekstra regning på knap 300 kr. om måneden, mens det for familier med to biler, der pendler typiske afstande, skønnes at medføre en ekstraregning knap 800 kr. om måneden, jf. figur 8 nederst.

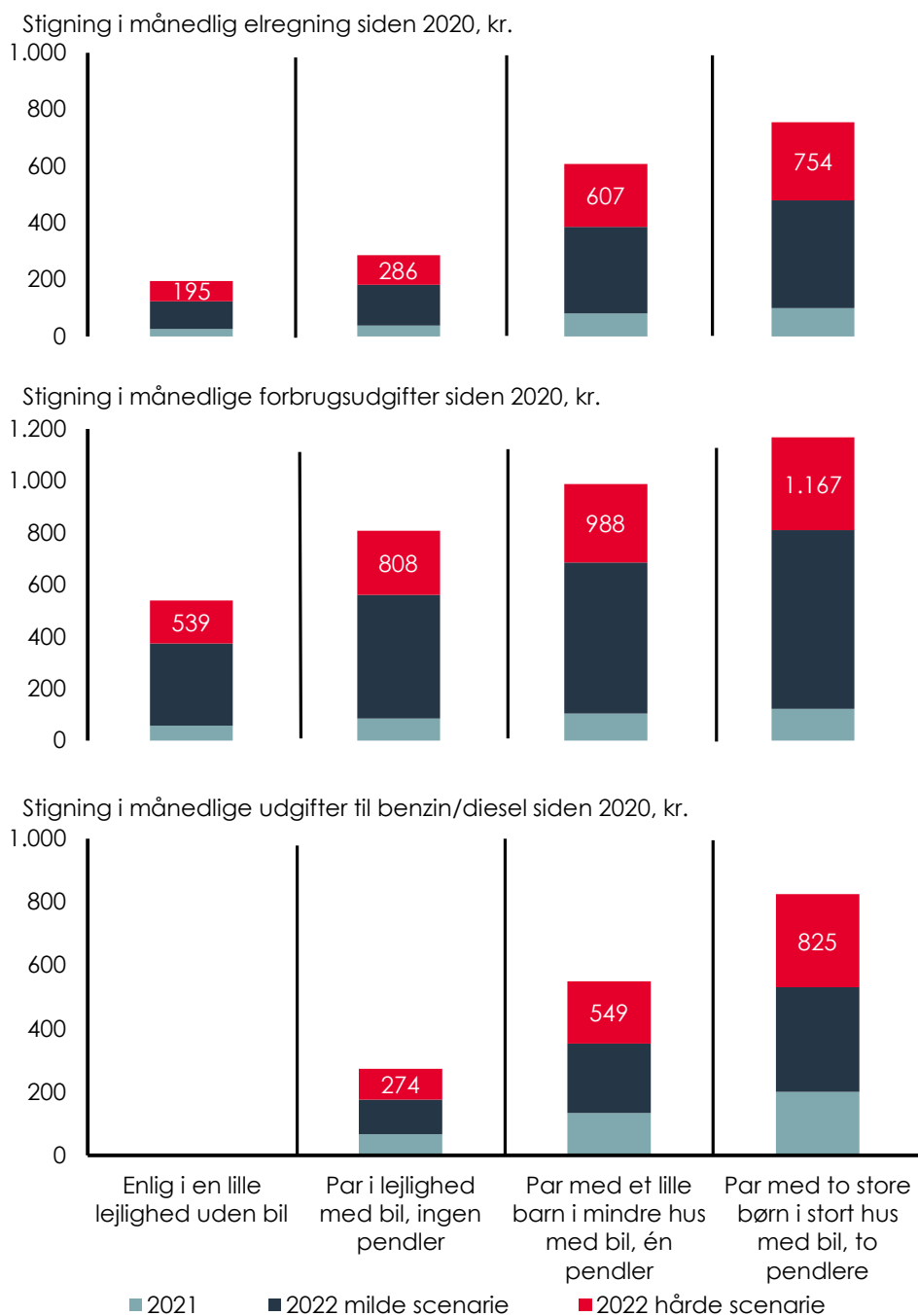
Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

¹⁰ I disse beregninger bruger vi gennemsnitsforbrug for familier taget fra Danmarks Statistik, FDM samt Finanstilsynets vejledninger, jf. kildeangivelser for beregningerne i boks 4.

Figur 8. Øgede udgifter til el, mad og benzin/diesel for typiske danske familier

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Note: Vi antager typiske forbrugsvarer for familier hvad angår el, leveomkostninger og benzin/diesel forbrug alt afhængigt af familietype, boligstørrelse og pendling mv. Se detaljer vedrørende beregningerne i boks 4.

Kilde: Statistikbanken, FDM samt Finanstilsynets vejledninger og Danmarks Statistiks antagelser angående familier minimumsforbrug. Se i øvrigt boks 4 vedrørende beregningerne.

Samlet set står prisstigningerne på el, benzin og diesel, fødevarer samt øvrigt forbrug altså også til at medføre betydelige månedlige merregninger for danskerne over det kommende år, især hvis vi ender i en situation svarende til det hårde scenarie. Beløbet afhænger dog i høj grad af, hvilken familietype, boligstørrelse mv. der er tale om – hvor en enlig i en lejlighed risikerer en merregning for el, benzin/diesel og øvrigt forbrug på 730 kr. om måneden i det hårde scenarie, kan en børnefamilie, der pendler, risikere en merregning på over 2.700 kr. om måneden.

Boligens varmekilde, energimæssige stand og størrelse er dog fortsat noget af det mest afgørende for, hvor hårdt deres økonomi kan blive ramt over det kommende år. Hvis den førømtalte børnefamilie bor i et ældre, dårligt isoleret hus opvarmet med naturgas, kan den samlede merregning ende på over 8.000 kr. om måneden.

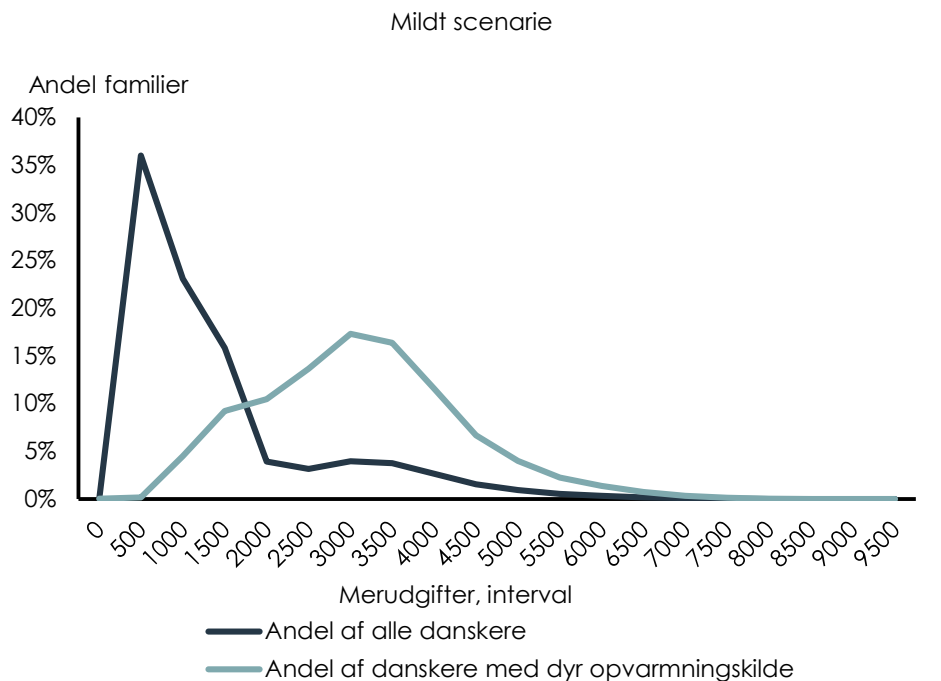
Det er kun blandt familierne med dyre opvarmningskilder som gasfyr, at vi finder risiko for merregninger på over 5.000 kr. om måneden – hvor prisstigninger på el, benzin, diesel og øvrigt forbrug altså er medregnet, jf. figur 9. Mens langt de fleste familier – når vi ser på alle danske familier – risikerer en merregning over det kommende år på 500-2.500 kr. om måneden, ligger hovedparten af familier med dyre opvarmningstyper i spændet 2.000-6.000 kr. om måneden.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-
v1

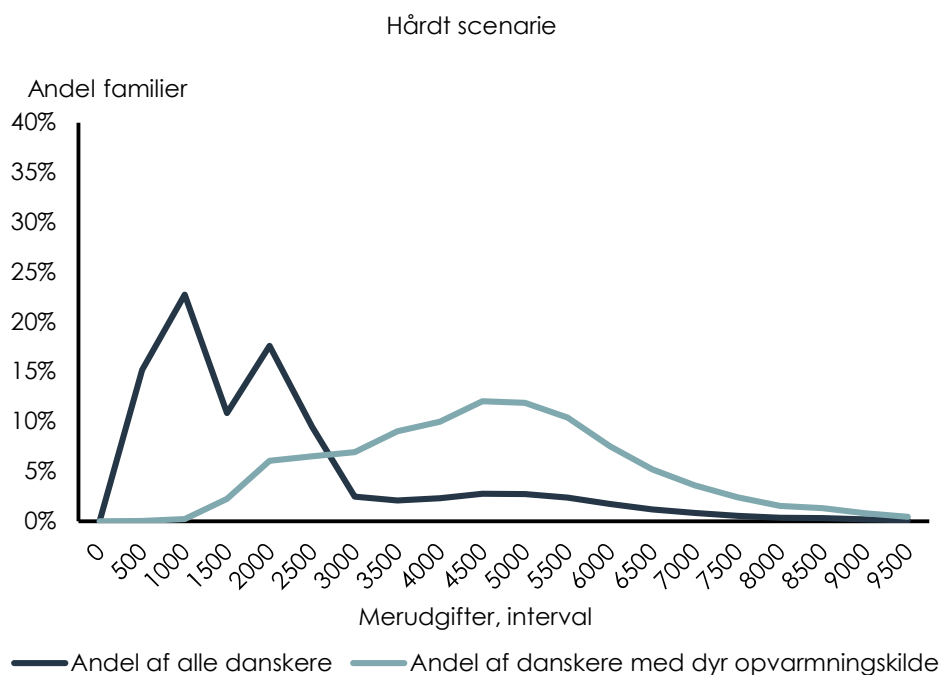

Figur 9. Andel familier, der risikerer ekstraudgifter af given størrelse

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Note: Her antager vi de scenarier vist i figur 2, altså at ældre huse ikke er kraftigt efterisolerede og at familier ikke forsøger at spare på varmeregningen. Vi ser på den ekstra varmeregning for familier med gasfyr, oliefyr og ren elvarme samt højere priser på el, benzin/diesel og øvrigt forbrug for alle danskere over det kommende år set i forhold til 2020.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Det er fortsat især lønmodtagerfamilier – og ikke mindst lønmodtagere på højt niveau – der er udsat for store merregninger. Samtidig bliver børnefamilier lidt hårdere ramt end andre, mens enlige rammes mindre. Det skyldes, at større familier typisk har flere udgifter til mad mv., hvorved de også rammes hårdere af den stigende inflation, når merregningen opgøres i kroner og øre.

Tabel 5: Andel familier, der risiker en ekstra månedlige udgifter af given størrelse

Andele, pct.	0-1000 kr.	1.000-2.500 kr.	2.500-5.000 kr.	Over 5.000 kr.
Alle danske familier	16	53	20	11
Normale lønmodtagere, par	0	40	37	23
Lønmodtagere på højt niveau, par	0	39	37	23
Pensionister, par	0	71	16	13
Studerende, par	0	58	29	13
Enlige	31	54	12	3
Børnefamilier, par	0	26	48	26
Familier med dyre opvarmningstyper	0	9	45	46
Familier med øvrige varmekilder	21	67	12	0

Note: Tabellen viser andel af danske familier i forskellige kategorier, der risikerer en given merregning over det kommende år sammenlignet med 2020 i det hårde scenarie. I disse beregninger tager vi højde for stigende priser på opvarmning, el, benzin/diesel og øvrigt forbrug over det kommende år set i forhold til 2020.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Nogle familier kan blive hårdt ramt, men de fleste har meget at stå imod med

Ud fra detaljerede registeroplysninger om alle danske familier og deres økonomi kan vi også danne os et billede af, hvor stærk en økonomi de enkelte familier har til at imødegå de merregninger, vi har estimeret. Dermed kan vi skønne over, hvor mange familier i Danmark der kan komme i økonomiske problemer som følge af de stigende priser.¹¹

Heldigvis har langt de fleste familier en del at stå imod med – både i form af luft i deres månedlige budget og af opsparing i banken. De kan derfor holde skindet på næsen selv i en situation, hvor priserne fortsat stiger relativt meget, jf. figur 10. I det hårde scenarie finder vi, at knap 4 procent af alle danske familier, der før havde et positivt fribeløb i deres månedlige budget – dvs. overskud efter alle normale regninger og leveomkostninger er betalt – risikerer at ende med et negativt fribeløb som følge af de højere priser.

¹¹ Beregningerne bygger på oplysninger om alle danske familiers indkomst samt estimater for deres faste udgifter og minimumleveomkostninger med udgangspunkt i den enkelte familis finansielle forhold, boligforhold, størrelse, sammensætning mv., jf. beregningsmetoder i boks 4.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Her ses også en klar tendens til, at familier med dyre opvarmningstyper er særligt udsatte. For familier med dyre opvarmningstyper er det op imod 8 procent – altså omkring dobbelt så mange – der risikerer at gå fra et positivt til et negativt fribeløb over det kommende år. Omkring halvdelen af dem kommer tilmed fra et ekstra månedligt fribeløb på over 2.500 kr., før de store prisstigninger indtraf.

Det understreger igen, at til trods for at den generelle forbrugerpris-inflation er ganske høj i øjeblikket, er det i høj grad de stigende priser på boligopvarmning, som kommer til at blive en af de mest kritiske udfordringer for mange danske familier i den kommende tid.

Blandt de meget udsatte er også enlige og studerende, hvor sidstnævnte dog ofte kan have en bedre privatøkonomi, end vores tal tilsiger, som følge af blandt andet SU-lån og støtte fra forældre. Omvendt står mange pensionister heldigvis til at slippe med relativt små merregninger, hvilket blandt andet afspejler, at deres udgifter til forbrug ligger i den lave ende, og mange af dem i udgangspunktet har luft i økonomien.

Vi ser i denne analyse udelukkende på effekten af stigende priser på gas, el, benzin og øvrige forbrugerpriser, og tallene er behæftet med usikkerhed. I praksis kan familier have et højere minimumsforbrug eller mere "rod i privatøkonomien" end hvad vores beregninger tilsiger, f.eks. på grund af uforudsete udgifter mv., lige som de også kan blive ramt af andre stigende udgifter eller ledighed over det kommende år, som vores beregninger ikke tager højde for. Omvendt må det forventes, at mange familier gør en del for at spare på varmen, indkøb mv. eller tage ekstraarbejde, hvis de kommer i en økonomisk presset situation, hvilket vores beregninger heller ikke tager højde for.¹²

Notat

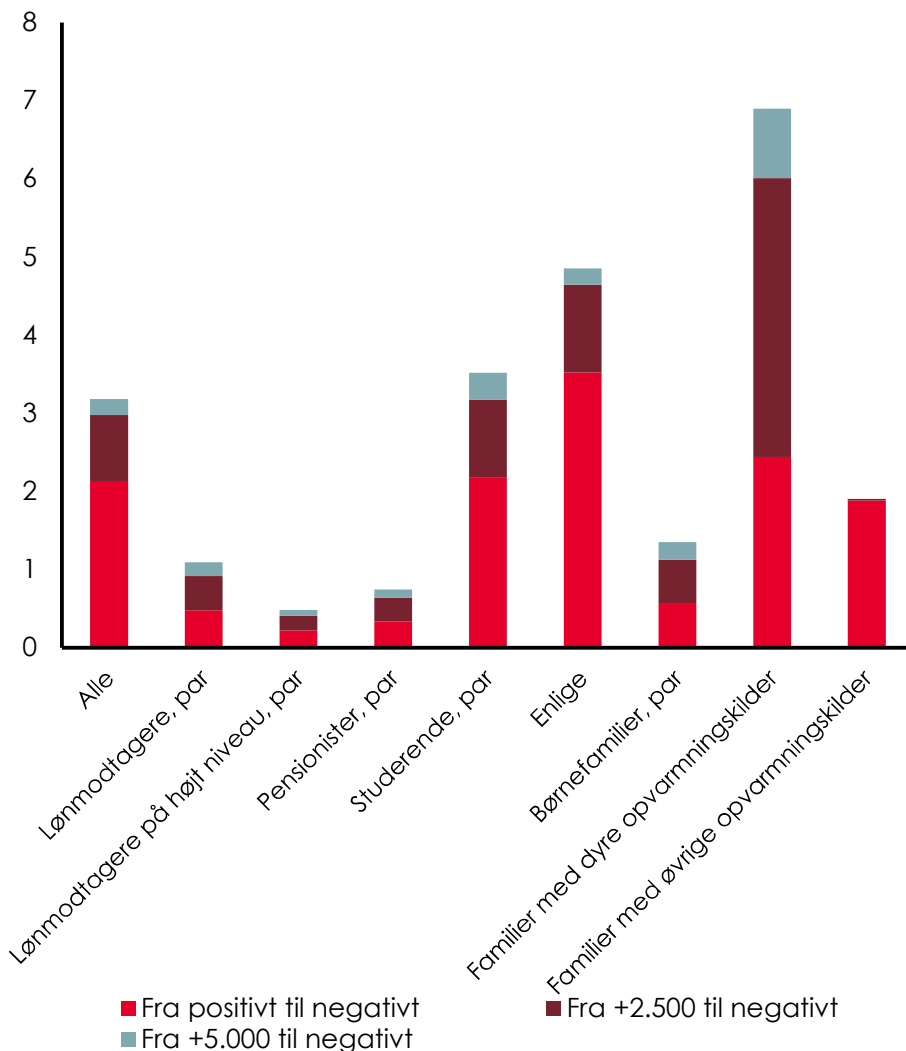
Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-
v1

¹² En del familier har allerede et negativt rådighedsbeløb i udgangspunktet. Det gælder særligt ofte for enlige og særligt ofte for studerende og ledige. Udfordringerne for disse familier er dog ikke relateret til den nuværende udvikling. De er derfor taget ud af analysen. Det betyder i praksis, at vi sandsynligvis samlet set vil se flere familier i betalingsproblemer eller med kritisk behov for lån, end vores beregninger viser.

Figur 10. Andel af alle familier, der risikerer et negativt månedligt fribeløb som følge af de højere priser i det hårde scenarie

Andele

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Note: Figuren viser andelen af familier, hvis månedlige fribeløb – efter alle normale regninger og udgifter er betalt – risikerer at bliver negativt som følge af de stigende priser i det hårde scenarie. Jf. detaljer for vores model for danske familiers privatøkonomi i boks 4.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

På den positive side har mange familier ganske store opsparinger stående som buffer og risikerer derfor ikke at komme i betalingsproblemer lige foreløbig – selv hvis de høje priser bider sig fast, og familien ender med et negativt månedligt fribeløb. Danske familier har i gennemsnit en opsparing i banken på lige under 300.000 kr., og ser vi nærmere på fordelingen, har halvdelen af alle familier en opsparing på mere end 100.000 kr., mens tre ud af fire har en opsparing på mere end 30.000 kr.

Selv for familier, der risikerer at ende med et negativt fribeløb på 2.500 kr., vil mange altså stadig kunne holde deres økonomi kørende i mere end et år uden at skulle stifte gæld, fordi de har en pæn opsparing at trække på. Derudover har mange familier også en betydelig formue i form af værdipapirer. Konkret viser vores modelkørsler, at ca. 1 procent af alle danske familier risikerer at komme i betalingsproblemer inden for et år, hvis vi ender i det hårde scenarie, jf. figur 11.

Det er igen særligt familier med dyre opvarmningsformer, der kan blive ramt. Konkret finder vi, at 2,5 procent af alle familier med dyre opvarmningsformer risikerer at komme i betalingsproblemer inden for ét år, hvis vi ender i det hårde scenarie. Her har vi dog – som tidligere nævnt – ikke indregnet effekten af, at mange hårdt ramte familier nok vil forsøge at spare både på varmen og øvrigt forbrug, og mange vil nok også skifte til andre opvarmningsformer så som fjernvarme, varmepumper mv. Omvendt må vi forvente at nogle danske familier også kan blive ramt af andre faktorer, der kan skubbe deres privatøkonomi ud af kurs. Det gælder ikke mindst stigende renter og måske også stigende ledighed.

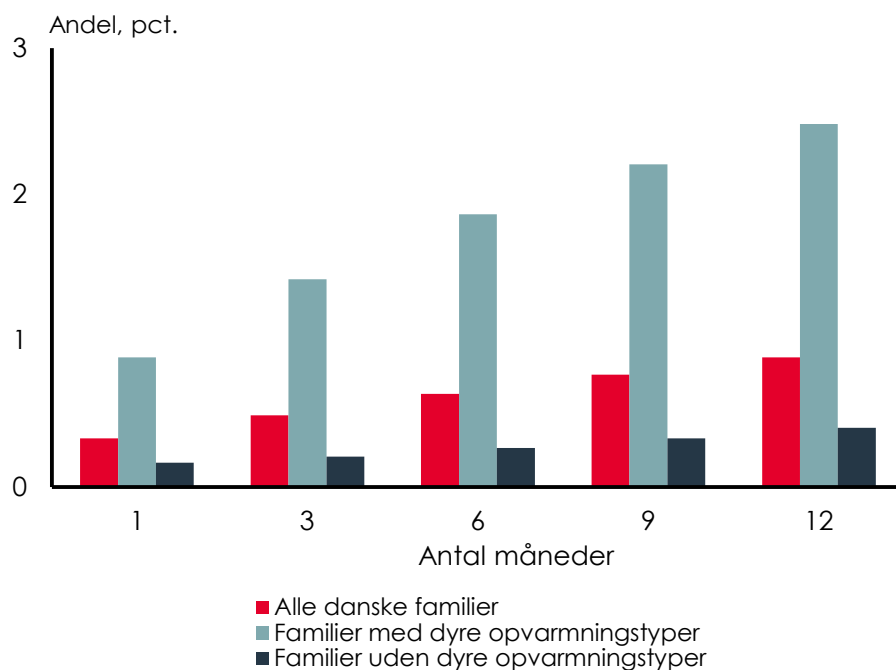
Det er særligt blandt studerende og enlige – der hverken har stort overskud i det månedlige budget eller stor opsparingsbuffer -- at mange risikerer at komme i betalingsproblemer, hvis de høje priser fortsætter over det kommende år, jf. tabel 6. Blandt andre typer af familier, hvor mange har en relativt stor opsparing at stå imod med, er risikoen noget lavere; det gælder f.eks. for pensionister og lønmodtagere på højt niveau.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-
v1

Figur 11 Andel af familier, der risikerer at ende i betalingsproblemer efter given periode med høje priser i det hårde scenarie

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Note: Figuren viser andelen af danske familier, der efter et givent antal måneder (eller før), risikerer at komme i betalingsproblemer som følge af de stigende forbrugerpriser og stigende priser på energi, hvis vi ender i det hårde scenario. De tilsvarende beregninger for det milde scenario findes i boks 3. Se beregningsdetaljer i boks 4.

Kilde: Danmarks Statistiks Registerdata og egne beregninger

Tabel 6: Andel af familier, der risikerer at ende i betalingsproblemer efter given periode med høje priser i det hårde scenarie

Andele, pct.	1 mdr.	3 mdr.	6 mdr.	9 mdr.	12 mdr.
Alle danske familier	0,4	0,6	0,7	0,9	1,0
Normale lønmodtagere, par	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
Lønmodtagere på højt niveau, par	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Pensionister, par	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Studerende, par	0,1	0,2	0,4	0,5	0,6
Enlige	0,7	1,1	1,3	1,6	1,8
Børnefamilier, par	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2
Familier med dyre opvarmningstyper	1,0	1,6	2,2	2,6	2,9
Familier med øvrige varmekilder	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5

Note: Tabellen viser andelen af danske familier, der efter et givent antal måneder (eller før), risikerer at komme i betalingsproblemer som følge af de stigende forbrugerpriser og stigende priser på energi, hvis vi ender i det hårde scenario. De tilsvarende beregninger for det milde scenario findes i boks 3. Se beregningsdetaljer i boks 4.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Især familier i Vest- og Sydsjælland risikerer pres på deres økonomi

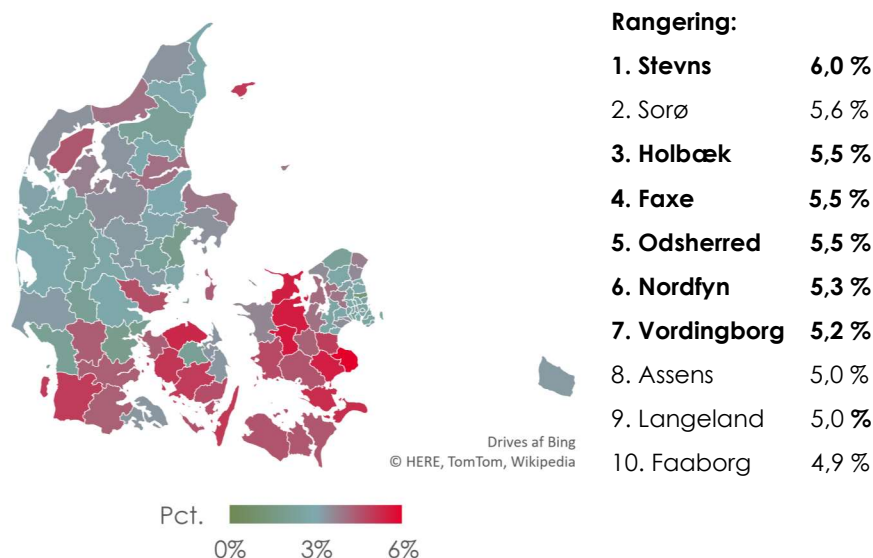
Det er især i Vest- og Sydsjælland, på Lolland, Falster og Fyn samt til dels i Sønderjylland, at mange familier risikerer at komme i problemer som følge af de stigende priser, jf. figur 12. Øverst på listen ligger kommuner som Stevns, Faxe, Holbæk og Sorø, hvor ca. 5 procent af familierne kan få svært ved at få deres månedlige budget til at hænge sammen som følge af de stigende priser, hvis vi ender i det hårde scenarie.

Når disse kommuner er mest udsatte, skyldes det en kombination af, at forholdsvis mange i disse kommuner er udsat for store stigninger i deres varmeregninger, og at forholdsvis mange familier i de samme kommuner samtidig ikke har så meget luft i deres månedlige budget i udgangspunktet. Dermed ser vi også, at flere af disse kommuner, hvor flest familier risikerer problemer med de samlede prisstigninger, også var på listen af kommuner, der var mest udsatte for højere varmeregninger i figurerne 6 og 7 ovenfor, jf. kommunerne markeret med **fed** i figur 12 til højre.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Figur 12. Andel danske familier, hvis rådighedsbeløb går fra positivt til negativt i det hårde scenarie, opdelt på kommune

Note: Figuren viser andelen af danske familier pr. kommune, hvis rådighedsbeløb bliver negativt i det hårde scenarie. Små ø-kommuner er udeladt af rangeringen til højre. De kommuner, der også lå i top ti over de mest udsatte kommuner i forhold til ekstra varmeregninger målt relativt til indkomst (jf. figur 7), er markeret med **fed**.

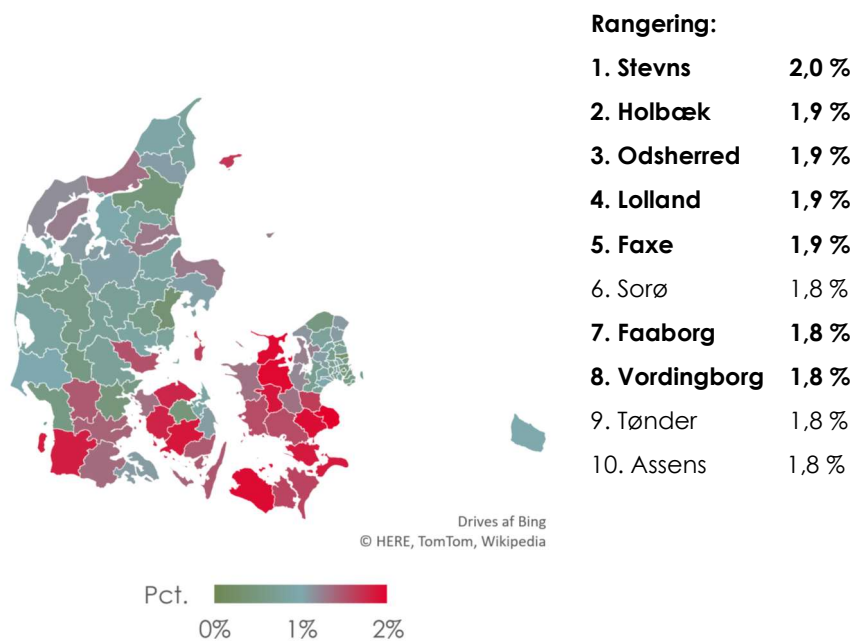
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Tager vi højde for de enkelte familiers finansielle buffer, og dermed deres mulighed for at køre med negativt månedligt fribeløb over en periode, er det stort set de samme områder, der særligt er udsatte, jf. figur 13. Det gælder især kommunerne Stevns, Holbæk, Odsherred og Faxe, hvor knap 2 procent af familierne risikerer at komme i betalingsproblemer inden for det kommende år, hvis vi ender i det hårde scenarie.

At listen over de mest udsatte kommuner ikke ændrer sig meget, når vi tager familiernes finansielle buffer med i betragtning, skyldes blandt andet, at finansiell opsparring typisk går hånd i hånd med, hvor meget luft familien har i sit månedlige budget. Familier med stort overskud i deres månedlige budget vil oftere spare op og dermed opbygge en solid finansielle buffer.

Notat

Figur 13. Andel danske familier, der kommer i betalingsproblemer efter 12 måneder i det hårde scenarie, opdelt på kommune

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Note: Figuren viser andelen af danske familier pr. kommune, der kommer betalingsproblemer efter 12 måneder i det hårde scenarie. Små ø-kommuner er udeladt af rangeringen til højre. De kommuner, der også lå i top ti over de mest udsatte kommuner i forhold til ekstra varmeregninger målt relativt til indkomst (jf. figur 7), er markeret med **fed**.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Boks 1. Data og beregningsmetoder for boligens varmeudgifter

Beregninger af forskellige boligens gasforbrug

Med udgangspunkt i forskellige gasudbydere's aconto varmeforbrug, beregneren på boligvarme.nu samt definitioner af energimærker antager vi at huse opvarmet med gas har følgende årlige gasforbrug pr. kvadratmeter boligareal:

Huskategori	Opførelsesår	Forbrug ex varmt vand, m ³ gas pr. m ² bolig
Nyt hus bygget efter 2012	Efter 2012	6,0
Nyt hus fra 2007-12	2007-2012	8,3
Nyere parcelhus fra 1999-2006	1999-2006	9,4
Ældre parcelhus fra 1977-98	1977-1998	10,7
Ældre efterisoleret hus fra 1960-76	1960-1976	10,7
Ældre ikke-efterisoleret hus fra 1960-76	1960-1976	13,5
Ældre efterisoleret hus fra før 1960	Før 1960	13,5
Ældre ikke-efterisoleret hus fra før 1960	Før 1960	16,8

Lejligheder og rækkehuse antages at bruge hhv. 77 og 86 procent af, hvad et tilsvarende størrelse hus forbruger.¹³ Ud over energi til opvarmning antages familier at bruge 75 kubikmeter gas pr. person til varmt brugsvand.

Beregninger af energiforbrug ved andre opvarmningsformer

For boliger opvarmet med fjernvarme og varmepumpe forudsættes det, at der for hver kubikmeter gas i stedet bruges fjernvarme og el svarende til hhv. 10,5 kWh og 3,5 kWh. Disse konverteringer er i overensstemmelse med forudsætningerne i diverse energiberegnere.¹⁴ For fjernvarme antages en pris pr. kWh på 0,71 i 2020 og 0,72 i 2022/23. For prisen på el til varmepumper antages afgifter svarende til et forbrug på over 4.000 kWh om året.

Registerdataanalyse af, hvilke familier der rammes af høje varmeregninger

Vi har særligt fokus på familier i boliger opvarmet med gas, olie eller ren el. Boliger opvarmet med olie og ren el antages dog at få samme merregninger som boliger opvarmet med gas. Vi indregner også varmeregninger for boliger opvarmet med varmepumper samt øvrige varmekilder, hvor sidstnævnte antages at svare til prisen på fjernvarme (hvilket også er varmekilden for langt de fleste).

I registerdata kan vi se boligens opførelsesår, type, kommune, størrelse mv. I øvrigt kender vi familietyper samt familiernes disponible indkomst efter skat. Derudover kender vi andelen af boliger fordelt på kommune, boligtype og opførelsesår, der er opvarmet med diverse opvarmningstyper. På dette grundlag kan vi give kvalificerede skøn for den enkelte boligs opvarmningsform.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

¹³ Denne antagelse er baseret på beregneren bolig.nu.

¹⁴ Jf. f.eks. www.bolius.dk/det-koster-de-forskellige-opvarmningsformer.

Boks 2. Scenarier for gasprisernes udvikling i det kommende år

Baseret på den observerede udvikling i gaspriserne samt Nationalbanken og andre institutioners scenarier opstilles to mulige scenarier for udvikling i gaspriserne over det kommende år fra juli 2022 til juni 2023:

1. **Mildt scenarie:** Gaspriserne for det kommende år ender omtrent på det niveau, vi har oplevet over de seneste måneder. Dermed forventes den gennemsnitlige månedlige gaspris for det kommende år at ligge på ca. 20 kr. pr. kubikmeter – hvilket stadig er langt over de observerede gaspriser for 2019 og 2020. En sådan udvikling forudsætter, at situationen i Ukraine ikke har længerevarende effekt på gaspriserne. Elpriserne falder også lidt tilbage igen i dette scenarie.
2. **Hårdt scenarie:** Der bliver lukket helt for gassen til EU, og gaspriserne stiger yderligere. I dette scenarie forventes det, at de gennemsnitlige gaspriser for det kommende år kommer til at ligge på 26 kr. pr. kubikmeter inkl. afgifter, distribution og moms. I dette scenarie forventes elpriserne også at stige yderligere 35 procent i forhold til det nuværende niveau på ca. 19 kr. pr. kubikmeter.

Gasprisen i de to scenarier tager afsæt i Nationalbankens scenarier for året 2022 i deres marts-prognose, hvor de opgør den "rå gaspris" i euro pr. MWh; 144 i deres hovedscenarie og 204 i risikoscenariet. Vi har antaget, at gas indeholder 11 kWh pr. kubikmeter og tillagt afgifter og omkostninger til distribution samt moms. Med afsæt i den skønnede pris på 204 euro pr. MWh i Nationalbankens risikoscenarie ender vi på en rå gaspris på knap 17 kr. pr. kubikmeter, hvilket med tillæg af afgifter, distribution og moms bliver 26 kr. pr. kubikmeter. I tråd med Energistyrelsen seneste landsgennemsnit antager vi en distributionsafgift på godt 4 kr. ekskl. moms.

Vores scenarier dækker en gennemsnitspris for husholdningerne gasforbrug over det kommende år (medio 2022 til medio 2023). Dermed adskiller perioden sig fra Nationalbankens scenarier, der vedrører kalenderåret 2022.

Vores scenarie indeholder desuden forventninger til udviklingen i det samlede forbrugerprisindekset, der igen tager afsæt i Nationalbankens scenarier fra marts 2022. I det milde scenarie (deres hovedscenarie) har vi dog være nødt til at opjustere lidt. I det milde scenarie forventes en inflation på 6,2 pct. i 2022 og 2,0 pct. i 2023, hvilket i vores scenarie giver anledning til en inflation på 4,5 pct. over det kommende år (fra perioden juli-2021-juni 2022 til perioden juli-2022-juni-2023) I det hårde scenarie forventes en inflation på 8,8 pct. i 2022 og 1,7 pct i 2023. I vores scenarie giver det anledning til en inflation på 8,0 pct. over det kommende år.

Kilde: [Danmarks Nationalbank, Udsigter for dansk økonomi, Analyse nr. 5, 2022.](#)

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-
v1

Boks 3. Effekter af prisstigningerne på de danske familier i det milde scenarie

Her præsenterer vi beregninger af, hvordan merregninger kan forventes at de danske familier i det milde scenarie. De første tabeller svarer til tabel 3 og 4 for det hårde scenarie i hovedteksten. Figuren svarer til figur 11 for det hårde scenarie i hovedteksten.

Tabel 7: Andel af danske familier, der risikerer en ekstra varmeregning relativt til deres indkomst i det milde scenarie

Andele, pct.	0-1.000 kr.	1.000-2.500 kr.	2.500-5.000 kr.	Over 5.000 kr.
Alle danske familier	79	15	6	0
Normale Lønmodtagere, par	71	19	10	0
Lønmodtagere på højt niveau, par	70	20	10	0
Pensionister, par	72	22	6	0
Studerende, par	81	13	6	0
Enlige	86	11	3	0
Familier m. dyre opvarmningstyper	13	61	25	1
Familier m. øvrige varmekilder	100	0	0	0

Note: Tabellen viser andelen af danske familie i forskellige kategorier, der risikerer en given ekstra varmeregning over det kommende år sammenlignet med 2020 i det milde scenarie. Normale lønmodtagere, par indeholder familier, hvor begge er lønmodtagere. Pensionister, par indeholder familier hvor begge er pensionerede. Studenter, par indeholder familier hvor enten den ene eller begge er studerende. Beregningerne følger i øvrigt samme forudsætninger som angivet i figur 2, jf. detaljer i boks 1.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Tabel 8: Andel af danske familier, der risikerer en ekstra varmeregning relativt til deres indkomst i det milde scenarie

Andele, pct.	0-5 pct. af indkomst	5-10 pct. af indkomst	10-20 pct. af indkomst	Over 20 pct. af indkomst
Alle danske familier	77	11	6	7
Normale Lønmodtagere, par	79	15	2	3
Lønmodtagere på højt niveau, par	85	10	1	4
Pensionister, par	69	15	10	1
Studerende, par	82	11	2	5
Enlige	76	8	6	9
Familier m. dyre opvarmningstyper	23	46	24	7
Familier m. øvrige varmekilder	93	0	0	7

Note: Tabellen viser andelen af danske familie i forskellige kategorier, der risikerer en given ekstra varmeregning over det kommende år sammenlignet med 2020 i det milde scenarie. Her måles merregningen relativt til familiernes samlede disponible indkomst. Normale lønmodtagere, par indeholder familier, hvor begge er lønmodtagere. Pensionister, par indeholder familier hvor begge er pensionerede. Studenter, par indeholder familier hvor enten den ene eller begge er studerende. Beregningerne følger i øvrigt samme forudsætninger som angivet i figur 2, jf. detaljer i boks 1.

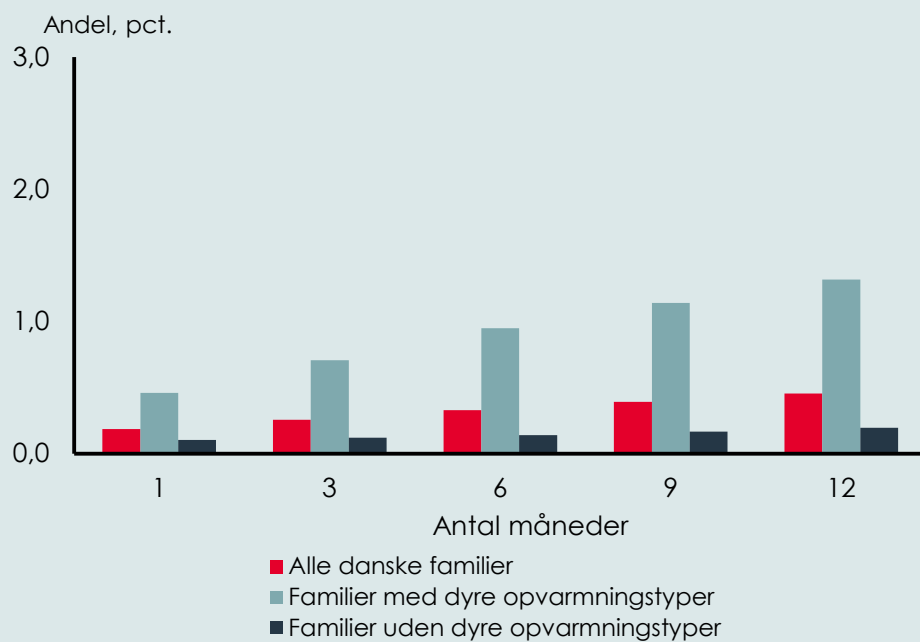
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og egne beregninger

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Figur 14. Andel af familier, der risikerer at ende i betalingsproblemer efter given periode i det milde scenarie

Note: Figuren viser andelen af danske familier, der efter et givent antal måneder (eller før) risikerer at komme i betalingsproblemer som følge af de stigende priser på energi og andet forbrug, jf. beregningsdetaljer i boks 4.

Kilde: Danmarks Statistiks Registerdata og egne beregninger

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Boks 4. Data og beregningsmodel for familiers privatøkonomi, budget og opsparing

For at få et indblik i hvor mange familier i Danmark der kan ende i økonomiske problemer som følge af de stigende priser på energi og øvrige forbrugsgoder anvendes en detaljerede registerdatamodel for alle familier i Danmark. I denne beregnes fribeløbet i familiernes månedlige budget – dvs. overskud efter alle normale regninger og leveomkostninger er betalt – på basis af familiens disponible indkomst, familiesammensætning, boligforhold og -finansiering, udgifter til el, vand, varme, transport og mad mv.

Herudfra kan vi skønne over, hvor mange familier i Danmark – og ikke mindst hvilke familietyper – der kan få svært ved at få deres månedlige budget til at hænge sammen som følge af de stigende priser. Det vil mere konkret sige familier, hvis månedlige fribeløb bliver negativt.

Ud fra information om familiers finansielle formue er vi desuden i stand til at give skøn for, hvor mange måneder familier med negativt fribeløb kan holde deres økonomi kørende uden at komme i egentlige betalingsproblemer eller få behov for at optage gæld ved at trække på deres opsparing.

Det månedlige fribeløb er givet ved familiens totale indkomst efter pensionsindbetalinger, skat og rentebetalinger fratrukket familiens øvrige faste udgifter samt forventede leveomkostninger. I tråd med Finanstilsynets vejledninger inkluderer udgifterne (jf. også nærmere definitioner nederst i boksen):

- Eventuelt afdrag på realkredit og andre lån familien måtte have
- Fællesudgifter i andels- og ejerlejligheder, samt vedligehold af huse
- Udgifter til husleje for lejere
- Udgifter til børnepasning (institutioner)
- Udgifter til el, vand og varme
- Transportudgifter
- Forsikringer
- Udgifter til telefon, internet og licens
- Minimumsleveomkostninger for familien

Udgiftsdefinitioner:

Afdrag: For realkreditlån foretages en annuitetsberegning af ydelser og afdrag, givet lånets restløbetid og rente. For realkreditlån med mulighed for afdragsfrihed eller mere end to år med afdragsfrihed tilbage antager vi dog, at familier udnytter denne i en situation med ledighed. For prioriterede banklån antages en løbetid på 20 år, og for andre lån antages en løbetid på 10 år.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

Udgifter til børnepasning: Her bruger vi oplysninger om alder på alle børn i familier. Pasningsudgifter er beregnet ud fra gennemsnitsudgifter i kommuner til vuggestuer (0-3-årige børn), børnehave (4-6-årige børn) og SFOer (7-10-årige børn).

Udgifter til el, vand og varme er baseret på familiens størrelse, sammenlægning og boligform tillagt gennemsnitsudgifter for tilsvarende familier i Danmark. Udgifter til varme er beregnet som forklaret i boks 1.

Fællesudgifter til drift i andels- og ejerlejligheder er beregnet på baggrund af resultater i papiret "Fællesudgifter i ejerlejligheder" (BØVC, 2015) givet lejlighedens størrelse og alder, samt antallet af lejligheder i ejendomskomplekset. For huse antages der at være vedligeholdelsesudgifter og udgifter til grundejerforeninger på halvdelen af udgifterne til en tilsvarende lejlighed på 100 kvm. Vi antager dog maksimalt udgifter på 42.000 kr. om året.

Udgifter til lån i andelsboligforeninger er baseret på et skøn for andelen af boligernes værdi, der er finansieret internt i andelsboligforeningerne (vs. privat finansieret udenfor). For hver andelsboligforening er dette skøn gjort pba. størrelsen på ejernes private banklån.¹⁵ Gælden i andelsboligerne antages finansieret ved et 30-årigt realkreditlån med en rente på 1 pct. og en bidragsats på 0,5 pct.

Lejeudgifter er som udgangspunkt baseret på SKATs registre for lejeudgifter på personniveau. For mange lejere har vi dog ikke oplysninger om lejeudgifter. Her er lejeudgifterne baseret på skøn, givet boligernes markedsværdi, karakteristik, størrelse, opførelses år, Danmarks statistiks imputerede grundskyld for lejeboliger mv. Desuden anvendes de sammenhænge imellem lejeniveau og markedsværdi mv. vi kan observere for lejeboliger, hvor vi har information om lejeniveauerne.

Transportudgifter inkluderer vægtafgift og forsikring for én bil, hvis familien har bilformue. Vægtafgiften antages at ligge på 3.280 kr. om året (jf. FDM). Udgifter til bilforsikringer er betinget på voksnes gennemsnitsalder (jf. findforsikring.dk). For eksempel antages bilforsikringsudgifter at ligge på knap 10.000 kr. om året for en familie, hvor de voksnes gennemsnitsalder er imellem 40 og 49 år. Herudover inkluderer vi de befodringsudgifter til og fra arbejde efter skattefradrag, som de voksne i familien har opgivet til skat på deres årsopgørelse (befodringsfradrag). Endelig medtages øvrige transportudgifter på 400 kr. om måneden pr. voksen til offentlig transport og eventuelle udgifter til benzin/diesel. Familier med bil antages at få en ekstraregning fra 2020 til 2022 svarende til kørsel på 10.000 km. om året i privatregi og 10.000 km. pr. person, der pendler i familien. Sidstnævnte

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

¹⁵ Konkret ser vi på de 2-4 andelsboligejere i hver opgang/forening (afhængigt af boligforeningens størrelse mv.), der har de største banklån. Disse lån sammenlignes med Danmarks Statistiks vurderinger af markedsværdien for de respektive boliger, og derudaf udledes skøn for, hvor stor en del af boligernes værdi, der er finansieret hhv. eksternt (privat finansieret med fx banklån) og internt (finansieret i andelsboligforeningen med realkreditlån).

svarer til en pendling-afstand på ca. 25 km hver vej. Vi antager en bil, der kører 20 km./l.

Udgifter til forsikringer er baseret på et skøn, der inkluderer gennemsnitssatser for udgifter til ansvar/indbo- samt ulykkesforsikring, afhængigt af familiens sammensætning og størrelse. Endelig medtager vi betalinger til arbejdsløshedsforsikring, faglige kontingenter, efterløns- og fleksydelsesbidrag efter skat, som hver af de voksne i familien har opgivet til skat på deres årsopgørelse.

Udgifter til telefon og internet antages at ligge på 200 kr. pr. måned for familier med én voksen og 300 kr. pr. måned for familier med to voksne. TV og radiolicens antages at ligge på 209 kr. pr. måned.

Minimumleveomkostninger: Vores skøn følger en blanding af Finanstilsynets vejledninger og Danmarks Statistiks antagelser herfor, afhængigt af familiens størrelse og sammensætning. Vi antager minimumleveomkostninger på 4.000 kr. for første voksen i en familie, 2.000 kr. for anden voksen (når vi ser på parfamilier) og 1.333 kr. pr. barn (når vi ser på børnefamilier) opgjort i 2019-priser.

Finansiell formue, inkl. bankopspring, investering i aktier, obligationer og investeringsfonde er medregnet. Familier er først i risiko for betalingsproblemer, når de har brugt deres totale finansielle formue.

Data anvendt i analysen

Generelt bruger vi Danmarks Statistiks registerdata for alle danske familiers faktiske økonomiske forhold fra 2020. Indkomster og udgifter er opregnet til 2022/23-niveauer med udgangspunkt i de faktiske pris- og lønudviklinger frem til i dag og med de antagende pris- og lønudviklinger over det kommende år i de givende scenarier. Formuer er ikke forsøgt opregnet. For enkelte økonomiske forhold, blandt andet familiens udgifter til realkreditlån, lejeudgifter mv., anvender vi de senest tingængelige data fra 2018 og 2019.

Der kan i sagens natur være sket betydelige ændringer i enkelte familiers økonomiske og finansielle forhold siden disse datapunkter. Analysen bygger dermed på en grundlæggende antagelse om, at disse ændringer netter ud, når vi betragter større grupper af familier med samme karakteristika i de seneste år. Det forekommer at være en rimelig antagelse.

Notat

Dok. nr. FIDA-1941317218-708690-v1

